

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 3. marraskuuta 2023
(OR. en)

14966/23

AGRI 675
FOOD 81
SAN 630

SAATE

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 676 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE ionisoivalla säteilyllä käsitellyistä elintarvikkeista ja elintarvikkeiden ainesosista – vuosia 2020 ja 2021 koskeva selvitys

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 676 final.

Liite: COM(2023) 676 final

Bryssel 27.10.2023
COM(2023) 676 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**ionisoivalla säteilyllä käsitellyistä elintarvikkeista ja elintarvikkeiden ainesosista –
vuosia 2020 ja 2021 koskeva selvitys**

Sisällys

TIIVISTELMÄ.....	2
1 TAUSTA.....	2
2 HYVÄKSYTYT SÄTEILYTYSLAITOKSET.....	3
3 SÄTEILYTYSLAITOKSISSA VUOSINA 2020–2021 TEHTYJEN TARKASTUSTEN TULOKSET	4
4 TUOTTEIDEN KAUPAN PITÄMISEN AIKANA TEHTYJEN TARKASTUSTEN TULOKSET	5

TIIVISTELMÄ

Ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjä elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 22. helmikuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/2/EY¹ 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle joka vuosi

– säteilytyslaitoksissa tehtyjen tarkastusten tulokset, mukaan lukien ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjen elintarvikkeiden ryhmät ja määrät sekä käytetyt annokset samoin kuin

– tuotteiden kaupan pitämisen aikana tehtyjen tarkastusten tulokset.

Kyseisen direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että komissio julkaisee *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* kertomuksen kansallisten valvontaviranomaisten vuosittain toimittamista tiedoista.

Tämä kertomus kattaa ajanjakson 1. tammikuuta 2020 – 31. joulukuuta 2021. Se sisältää koosteen EU:n jäsenvaltioiden ja Pohjois-Irlannin komissiolle lähettämistä tiedoista. EFTA-maat eivät toimittaneet mitään tietoja vuosina 2020 ja 2021.

Kausi: 1.1.2020–31.12.2021

Asianomaiset maat: 27 EU:n jäsenvaltiota ja Pohjois-Irlanti

Säteilytyslaitokset:

- Maat, joissa on säteilytyslaitos: 13 jäsenvaltiota ja Norja
- Hyväksytyjen laitosten lukumäärä: 22
- Suljettujen laitosten lukumäärä: 0
- Maat, joissa säteilytetään: 10 jäsenvaltiota

Käsittelytiedot:

- Käsiteltyjen tuotteiden määrä: 5 029,1 tonnia (-35,8 % vuosiin 2018–2019 verrattuna)
- Tärkeimmät käsitellyt tuoteryhmät: ”Sammakonreidet” (76,4 %), ”Siipikarja” (11,9 %) ja ”Kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit” (11,6 %)
- Maa, jossa säteilytetään eniten: Belgia (83 %)

Tarkastukset kaupan pitämisen aikana:

- Analysoitujen näytteiden määrä: 7 667
- Vaatimustenvastaisten näytteiden määrä: 66 (0,9 %)
- Tärkeimmät analysoidut tuoteryhmät: ”Yrtit ja mausteet” (43,84 %) ja ”Viljat, siemenet, vihannekset, hedelmät ja niistä saatavat tuotteet” (25,98 %)

1 TAUSTA

Elintarvikkeiden säteilyttäminen tarkoittaa elintarvikkeiden käsittelyä tietyn tyypin säteilyenergialla, joka tunnetaan nimellä ionisoiva säteily. Säteilyenergialla on erilaisia aallonpituuksia ja teholuokkia ja se katoaa, kun energialähde on poistettu. Säteilyttämistä käytetään terveys- ja kasvinsuojelutarkoituksissa tappamaan patogeenisiä bakteereja

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/2/EY, annettu 22 päivänä helmikuuta 1999, ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjä elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL L 066, 13.3.1999, s. 16).

(kuten salmonella, kampylobakteeri ja kolibakteeri), jotka voivat aiheuttaa ruokamyrkytyksiä, sekä poistamaan kasveille ja kasvituotteille haitallisia organismeja, kuten hyönteisiä ja muita tuhoajia. Sitä käytetään myös viivästyttämään hedelmien kypsymistä, pysäyttämään vihannesten (esimerkiksi sipulien ja perunoiden) versominen tai itäminen sekä viime kädessä pidentämään elintarvikkeiden säilyvyysaikaa. Elintarvikkeiden säteilyttämisellä ei voi korvata asianmukaista elintarvikkeiden käsittelyä. Säteilytetyt elintarvikkeet on jäähdytettävä asianmukaisesti ja tarvittaessa kypsennettävä ennen käyttöä.

Elintarvikkeiden säteilyttämistä koskeva EU:n sääntelykehys koostuu seuraavista direktiiveistä:

– Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/2/EY (puitedirektiivi), annettu 22. helmikuuta 1999, ionisoivalla säteilyllä käsitellyjä elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Siinä vahvistetaan säännökset ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjen elintarvikkeiden ja niiden ainesosien valmistukseen, kaupan pitämiseen ja tuontiin.

– Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/3/EY² (täytöntöönpanodirektiivi), annettu 22. helmikuuta 1999, ionisoivalla säteilyllä käsitellyjä elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia koskevan yhteisön luettelon vahvistamisesta. Luetteloon sisältyy tällä hetkellä vain yksi elintarvikeryhmä: kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit. Luettelo muista elintarvikkeista ja elintarvikkeiden ainesosista, joiden käsittelyn ionisoivalla säteilyllä jäsenvaltiot sallivat, on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Elintarvikkeita ja elintarvikkeiden ainesosia saa käsitellä ionisoivalla säteilyllä vain hyväksytyissä säteilytyslaitoksissa. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset myöntävät hyväksynnän EU:n alueella sijaitseville laitoksille. Direktiivin 1999/2/EY 7 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle luettelo hyväksymistään säteilytyslaitoksista.

Säteilytetyjen elintarvikkeiden tai koostetun elintarvikkeen säteilytetyjen ainesosien pakkausmerkinnöissä on direktiivin 1999/2/EY 6 artiklan mukaisesti oltava maininta ”säteilytetty” tai ”käsitelty ionisoivalla säteilyllä”.

Euroopan standardointikomitea (CEN) on standardoinut useita analyysimenetelmiä, jotta voitaisiin valvoa merkintävaatimuksen asianmukaista toteutusta ja löytää ionisoivalla säteilyllä luvatta käsitellyt elintarvikkeet.

2 HYVÄKSYTYT SÄTEILYTYSLAITOKSET

Raportointikauden (1. tammikuuta 2020 – 31. joulukuuta 2021) päättyessä EU:ssa oli 22 hyväksyttyä säteilytyslaitosta, jotka sijaitsivat 13 jäsenvaltiossa: Ranskassa (5), Saksassa (4), Bulgariassa (1), Alankomaissa (2), Espanjassa (2), Belgiassa (1), Tšekissä (1), Kroatiassa (1), Virossa (1), Italiassa (1), Unkarissa (1), Puolassa (1) ja Romaniassa (1).

Niistä 13 jäsenvaltiosta, joissa sijaitsee säteilytyslaitos, kolmessa ei säteilytetty elintarvikkeita kaudella 2020–2021: Bulgariassa, Italiassa ja Romaniassa.

² EYVL L 66, 13.3.1999, s. 24.

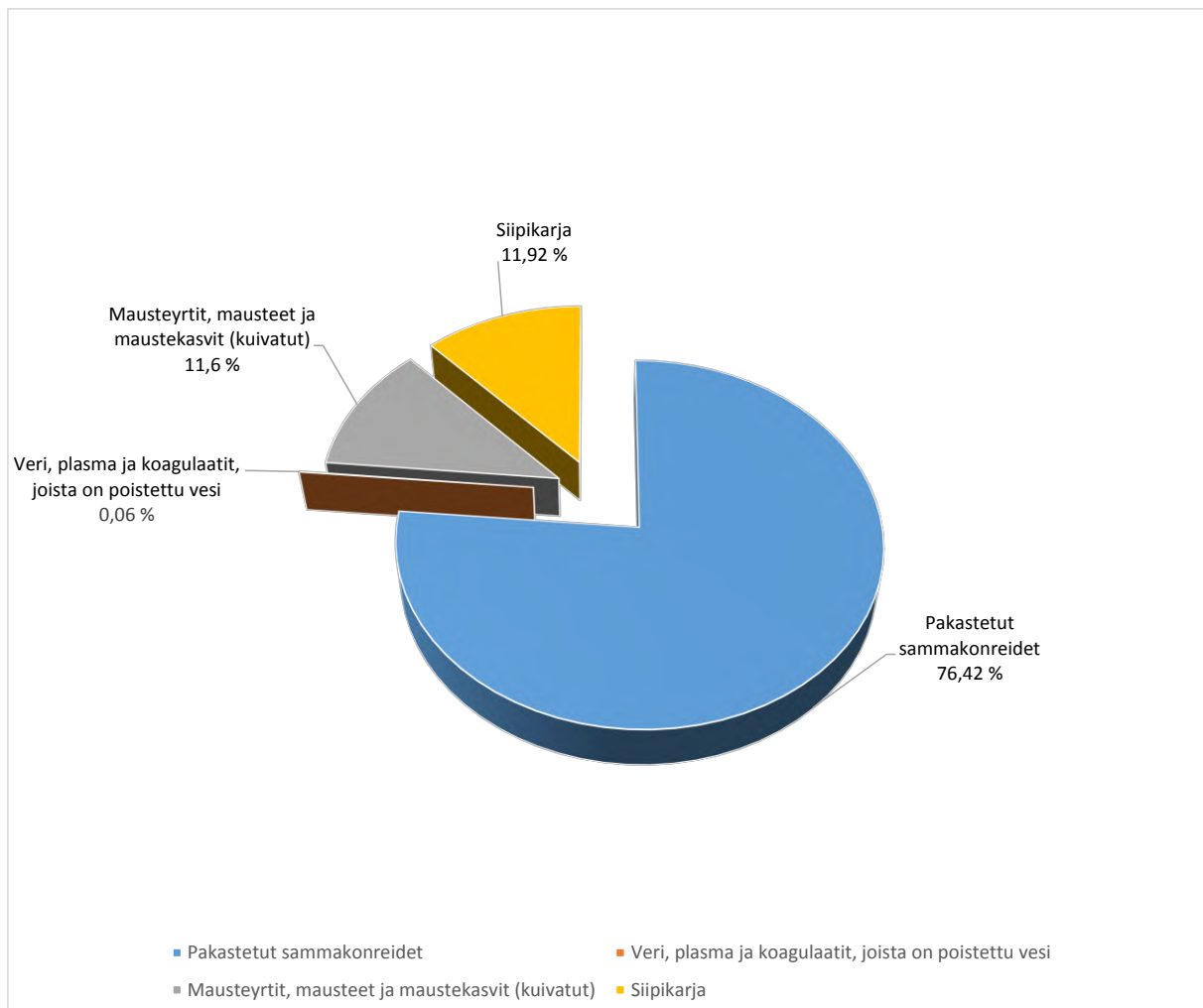
3 SÄTEILYTYSLAITOKSISSA VUOSINA 2020–2021 TEHTYJEN TARKASTUSTEN TULOKSET

Ionisoivalla säteilyllä käsiteltiin EU:n jäsenvaltioissa vuosien 2020 ja 2021 aikana yhteensä 5 029,1 tonnia elintarvikkeita. Säteilytystä tehtiin eniten Belgiassa, jossa käsiteltiin 83 prosenttia EU:n säteilytetyistä elintarvikkeista.

Kolme eniten säteilytettyä tuoteryhmää EU:ssa olivat sammakonreidit (76,42 %), siipikarja (11,92 %) sekä kuivatut mausteyrtit, mausteet ja maustekasvit (11,6 %).

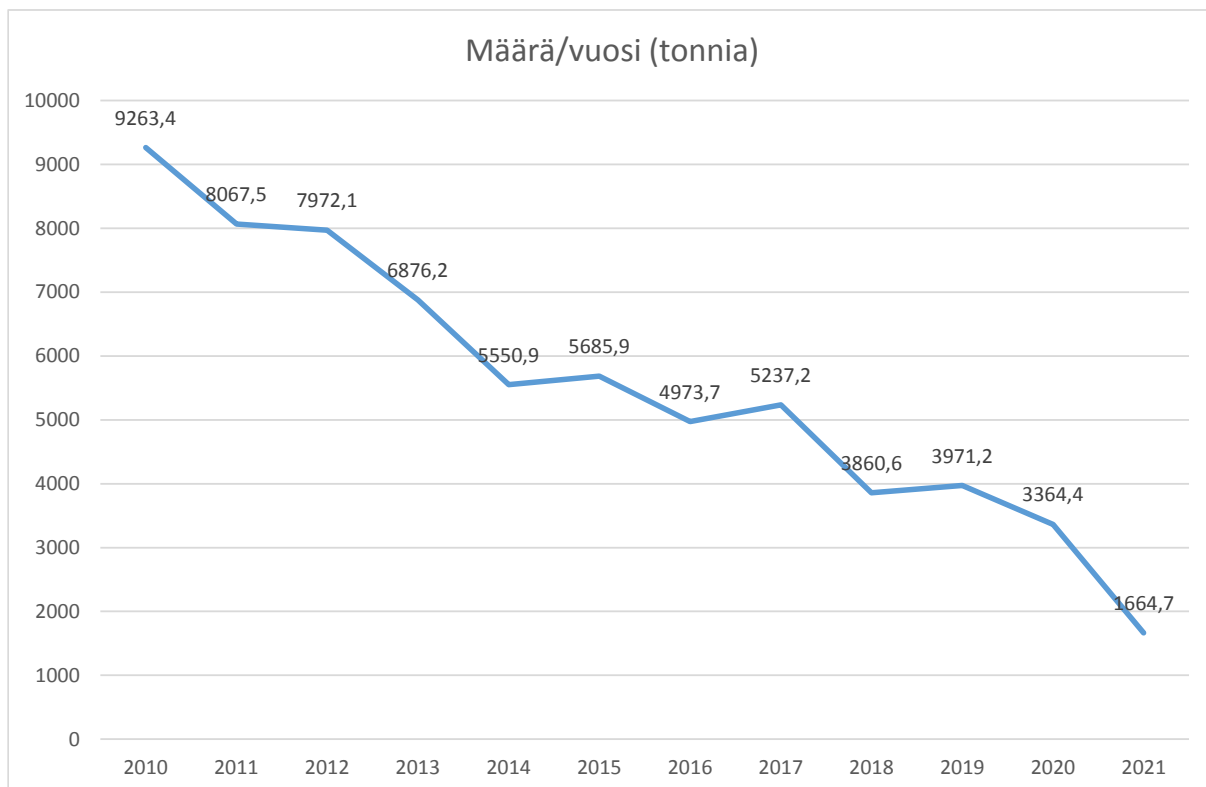
Kuviossa 1 esitetään EU:n jäsenvaltioiden hyväksytyissä säteilytyslaitoksissa vuosina 2020 ja 2021 säteilytettyjen tuotteiden jakautuminen tuoteryhmittäin.

Kuvio 1 – Säteilytettyjen elintarvikkeiden jakautuminen tuoteryhmittäin EU:ssa vuosina 2020–2021.

Ionisoivalla säteilyllä käsiteltyjen elintarvikkeiden määrät (tonneina) EU:ssa ovat laskeneet vuodesta 2010, kuten kuviossa 2 esitetään.

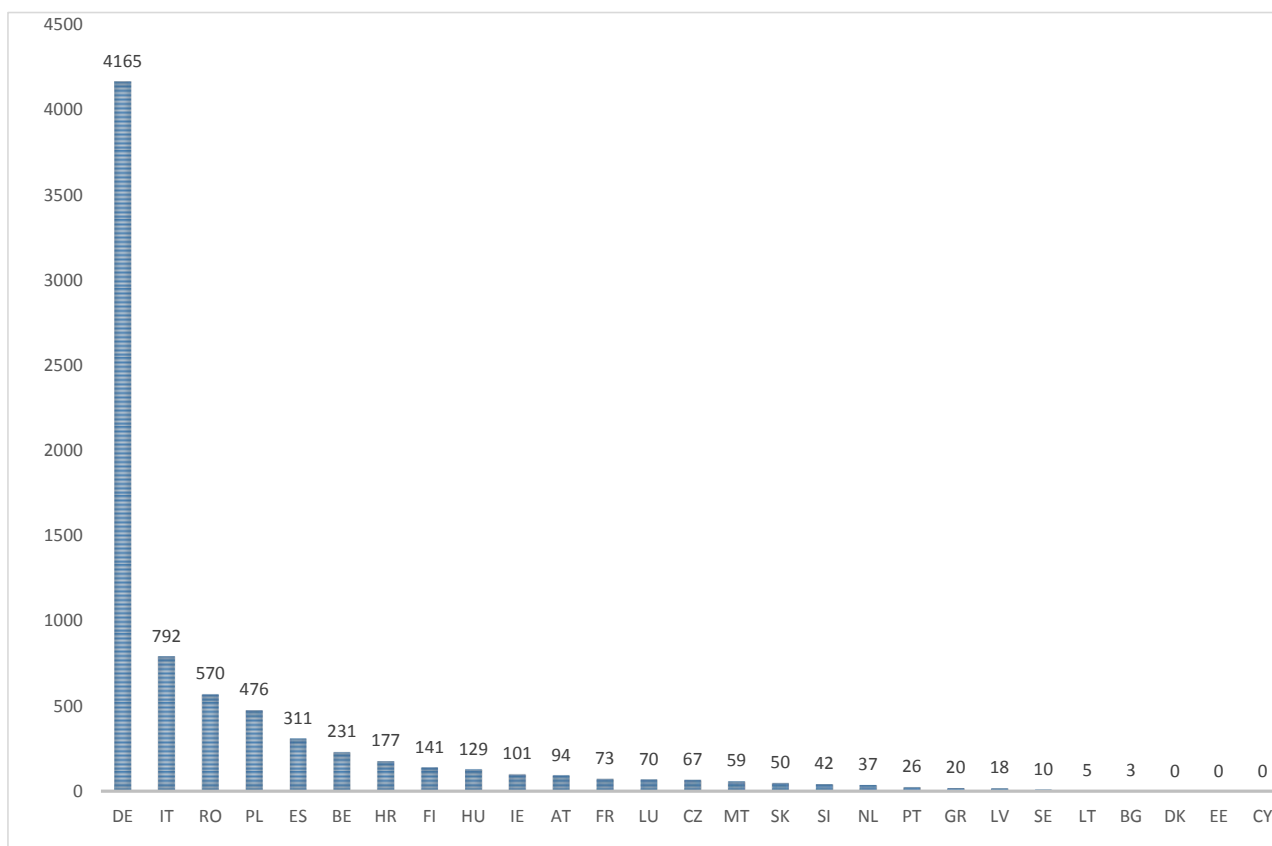
Kuvio 2 – Ionisoivalla säteilyllä hyväksytyissä säteilylaitoksissa Euroopan unionissa käsiteltyjen elintarvikkeiden määrät (tonneina) vuodesta 2010 lähtien.

4 TUOTTEIDEN KAUPAN PITÄMISEN AIKANA TEHTYJEN TARKASTUSTEN TULOKSET

Vuosien 2020–2021 aikana 24 EU:n jäsenvaltiota analysoi 7 667 näytettä. Tämä on keskimäärin 21,8 prosenttia vähemmän kuin vuosina 2018–2019. Tiedot kunkin EU:n jäsenvaltion osalta esitetään liitteessä II ja yhteenveto kuviossa 3.

Kuvio 3 – Tuotteiden kaupan pitämisen aikana kussakin jäsenvaltiossa analysoitujen näytteiden määrä vuosina 2020–2021.

Kolme jäsenvaltiota ei tehnyt analyttisiä tarkastuksia tuotteiden kaupan pitämisen aikana vuosina 2020–2021 talousarviorajoitusten vuoksi (Tanska) tai laboratoriokapasiteetin puutteen vuoksi (Kypros ja Viro).

Yhteensä 7 667 analysoidusta näytteestä 66 ei ollut vaatimusten mukaisia (0,9 %) ja 80:sta (1 %) ei saatu varmaa tulosta. Yleisimmät vaatimustenvastaisuudet olivat virheelliset pakkausmerkinnät ja säteilytys silloin, kun se ei ole sallittu. Vaatimustenvastaisuuksia (0,9 %) esiintyi hieman vähemmän kuin edellisellä raportointikaudella 2018–2019 (1 %).

Kuvio 4 osoittaa, että suurin osa kaupan pitämisen aikana analysoiduista elintarvikkeista kuului ryhmiin ”yrtit ja mausteet” (43,84 %) ja ”viljat, siemenet, vihannekset, hedelmät ja niistä saatavat tuotteet” (25,98 %).

Kuvio 4 – Tuotteiden kaupan pitämisen aikana Euroopan unionissa vuosina 2020–2021 analysoitu elintarvikeryhmä.

